

PONTEVEDRA: PASEANDO POLA CIDADE

Por: Pepy Clavijo

Aquela excursión, procedente do outro extremo da Península, acababa de chegar á alameda de Pontevedra coma unha serpente multicolor; foron descendendo do autocar os máis variados personaxes, tanto en idade como na vestimenta.

Uns fixéronse que, casualmente, aparcaran diante do Fogar da Terceira Idade (eufemismo para referirse ás persoas maiores). Alegráronse, pois sería un bo lugar para descansar, antes da subida, de novo, ó autobús.

Outros, pola contra, paráronse a contemplar os bonitos azulexos que adornan a parte baixa da alameda(son 23), realizados en Triana(Sevilla)sobre cadros orixinais de Carlos Sobrino. Neles pódense contemplar lugares tan emblemáticos como a Praza da Leña pontevedresa, figuras tipicamente galegas, paisaxes da terra,... Subiron a escalinata, dirixindo a súa mirada á frondosidade do lugar, onde o arboredo proporciona sombra ós paseantes e tamén ¿ como non ? os numerosos cans que pululan por ela.

Alguén que pasaba preguntoulles de onde eran; do sur, responderon eles. Esa persoa viu o momento apropiado para comentarlles que houbo un tempo no que Sevilla e Pontevedra eran as cidades máis clásicas de España, e que se chegara ó punto de que os paseos pola alameda estaban divididos en tres partes: un para as señoritas, outro para os artesáns e outro para as mozas de servizo ¡¡ tempos !!.

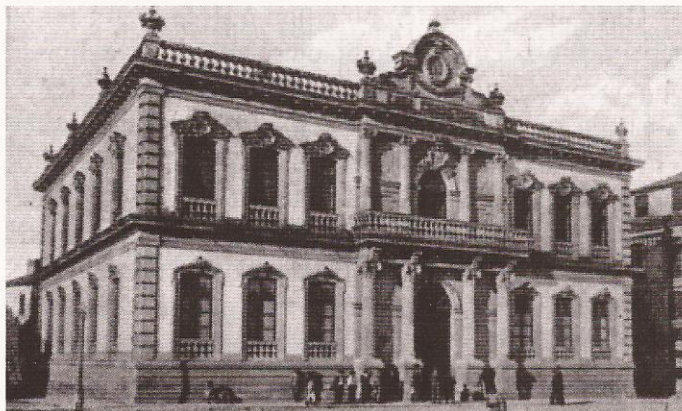
Foron formando grupos por apetencia e idades e, despois de recibir as recomendacións da guía que os acompañaba, decidiron visitar a cidade, aínda que só dispoñían de hora e media. Preguntaron polos tres edificios emblemáticos que

destacan paralelos á Alameda: A hoxe Delegación de Educación, en 1899 Escola de Artes e Oficios que nunca funcionou, que logo foi Escola Normal, de Mestras na súa parte dianteira e de Mestres na súa parte posterior (Palmeiras); nunca xuntos rapaces e rapazas, por orde expresa da súa directora a Srta. Rosón (¿ Quen sería a valente que pasase con acompañante diante dela?. Os soportais da rúa da Oliva foron burladores, preparados para desfacer as parellas, cando Dona Josefa irrompía no paseo; pasado o perigo todo volvía ó seu canle, e cada un seguía coa súa).

Observaron os nosos viaxeiros a Deputación Provincial, coa súa maxestosa escalinata e a súa fachada, obra, coma a maioría dos edificios relevantes de Pontevedra, de Alejandro R. Sesmeros, un vigués que embeleceu a nosa cidade e que fixo posible que as súas casas contaran con auga corrente. Esta persoa merecía, máis que ninguén, que unha rúa ou praza levara o seu nome e, só en 1986, adicáronlle unha no Barrio do Burgo.

Seguiron o paseo, parándose diante do Instituto que hoxe leva o nome de Valle Inclán e que, ata que se construíu o Sánchez Cantón, foi o único que había na cidade. Obra de gran elegancia é un dos edificios máis importantes do S. XX realizados en Pontevedra. A súa portada é modernista, a decoración está formada por bandas verticais, con flores que rodean os balaústres, destacando na parte sur unha torre circular, destinada a observatorio meteorolóxico. Todo o edificio é de pedra granítica labrada polos canteiros de Terra de Montes.

A súa inauguración tivo lugar o 26 de setembro de 1927, e o seu primeiro director foi D. Ramón Sobrino, irmán do autor dos mosaicos(os que miraran ó principio da visita). Existe unha rúa co nome dos dous.

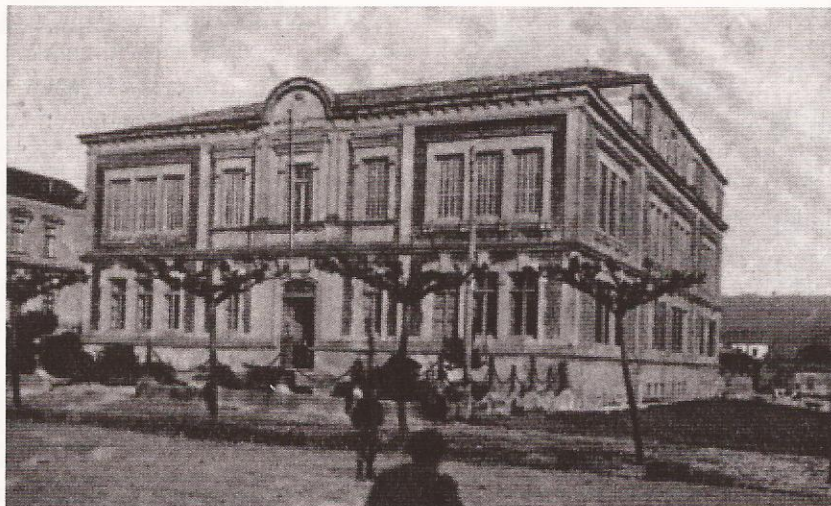

Uns pasos máis e atopáronse coas ruínas de Santo Domingo; gustaríalles entrar a visitalas, pero o tempo dispoñible non era moito, aínda que si se informaron do que elas conteñen, polo que souberon que son os restos do convento dos dominicos, fundado en 1281 e que, despois de pasados varios séculos (finais do XVIII) a nave gótica foi substituída por unha nova neoclásica que non chegou a terminarse. Despois viría a ruína, pero a “Sociedad Arqueológica”, presidida por D. Casto Sampedro, conservará a maior parte do patrimonio. Hoxe é albergue dos fondos do Museo de Pontevedra (que non poderán visitar pola falla de tempo, pero que prometen facelo nunha próxima viaxe).

En Santo Domingo atópase o sepulcro de Paio Gómez de Soutomaior, que fora doncel de Enrique III o Doliente, quen o mandou cunha embaixada ó Gran Tamerlán. Tamén se atopa o de Tristán de Montenegro, un dos capitáns máis distinguidos da época, inimigo de Pedro Madruga e defensor de Pontevedra ata dar a vida por ela. Consta nun documento da época que o lugar onde pelexou e caeu ferido foi na porta da Galera, preto da Ponte do Burgo.

Os seus restos están depositados debaixo dun arco sepulcral, coa inscrición que di: Aquí está sepultado el noble caballero Tristán de Montenegro, hijo de Álvaro López de Montenegro y de Teresa Sánchez de Reino”. Morreu dun espingardazo, cando tomou a vila o conde de Camiña, don Pedro Álvarez de Soutomaior, o seu eterno rival, coñecido como Pedro Madruga.

Quédalles pouco tempo e non queren marchar sen saber que está emprazado no outro edificio que divisan un pouco máis afastado. Trátase do Concello, a casa do Concello, obra tamén de Sesmero(1880), edificado sobre a Bastida Grande, torre da antiga muralla, segundo datos de Modesto R. Figueiredo. Toda a obra custou 251.586 pesetas con 12 céntimos. Ten influencia francesa, como o demostran os remates da balaustrada con floreiros, as columnas con capiteis xónicos, as grecas e roncallas sobre as ventás, o dobre pórtico superposto e o reloxo de estilo barroco.

A ámbolos dous lados da porta principal hai dous poemas en pedra con letras vermellas que din:

Fúndote Teucro valiente
De aquesta ría en la orilla
Para que del mundo fueses
De billas la marabilla.

Del Zebedeo la espalda
corone tu gentileza
un castillo, puente y mar
El timbre de tu nobleza.

Refírese ó que a tradición transmitiu sobre a fundación da cidade por Teucro, heroe grego, o mellor dos arqueiros, fillo de Telamón e Hesíode, medio irmán de Ajax, a quen seu pai expulsou da súa terra por non defender ó seu irmán. Teucro embárcase, busca novas terras e chega a Galicia, onde supostamente fundará Helenes, ou sexa Pontevedra (A Bela Helenes).

Xa deron a volta case completa á alameda. Aprenderon moitas cousas, pero as agullas do reloxo seguen o seu camiño. Antes de apresurarse para coller o autobús, aínda fan un alto para contemplar o monumento ós Heroes de Pontesampaio, obra de Julio González Pola, erixida o 27 de agosto de 1911 por subscrición popular, a iniciativa do Centro Galego de Madrid. Ten 8 metros de alto, e nel combínase

a presenza dunha muller galega, simbolizando á Patria e, na cúspide, un grupo de guerrilleiros acaudillados polo ourensán Pablo Morillo, poñendo en retirada ós franceses co que tiñan máis a man, dende apeiros de labranza a un canón rudimentario.

Non puideron percorrer a zona monumental porque non dispoñían de máis tempo, pero prometeron que a próxima vez será o primeiro que irán a ver: Santa María a Maior(Basílica); a capela máis alta de España(a Peregrina); San Francisco ou San Bartolomé e, por suposto, o Museo. Pero iso será outro día. De tódolos xeitos van satisfeitos do percorrido mañanceiro, no que non puideron parar nin sequera para tomar un café; non importa, gustoulles o paseo e van con bo sabor de boca.

Os de máis idade xa os esperaban no autobús. Soben todos e o conductor pon o motor en marcha. Só resta dicir adeus a Pontevedra, ou mellor ¡Ata pronto!.